

Національний
банк України

Проект Положення про застосування Національним банком України заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг

Департамент методології регулювання діяльності
небанківських фінансових установ

Департамент нагляду за страховим ринком

м. Київ, 21 вересня 2020 року

! Ця презентація підготовлена виключно з метою ознайомлення із концепцією майбутнього регулювання. Жодне положення, зазначене у цій презентації, не слід розуміти як конкретну вимогу, що міститься у проекті регуляторного акта. Для отримання інформації щодо змісту конкретних положень проекту необхідно ознайомитись з проектом регуляторного акта на сторінці офіційного інтернет-представництва Національного банку України. Бачення майбутнього регулювання, що міститься у цій презентації, може бути змінено або вдосконалено за результатами подальшого опрацювання та обговорення з учасниками ринків фінансових послуг

Попереднє законодавство

Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»

Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»

Розпорядження Нацкомфінпослуг від 20.11.2012 № 2319 «Про затвердження Положення про застосування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, заходів впливу за порушення законодавства про фінансові послуги, та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України»

Розпорядження Держфінпослуг від 16.11.2006 № 6426 «Про затвердження Положення про здійснення нагляду за діяльністю філій страховиків-нерезидентів та застосування заходів впливу за порушення ними законодавства про фінансові послуги та про внесення змін до деяких нормативно-правових актів»

Що змінив Закон про спліт в частині заходів впливу?

Види заходів впливу відповідно до ст. 40 Закону про фінансові послуги

Заходи впливу	До 01.07.2020	З 01.07.2020
Зобов'язати вжити заходи для усунення порушення та/або вжити заходів для усунення причин, що сприяли вчиненню порушення	✓	✓
Вимагати скликання позачергових зборів учасників фінансової установи	✓	✓
Накладати штрафи	✓	✓
Тимчасово зупиняти або відкликати (анулювати) ліцензію на провадження діяльності з надання фінансових послуг	✓	✓
Відсторонення керівництва та призначення тимчасової адміністрації	✓	✓
Затвердження плану відновлення фінансової стабільності	✓	✓
Письмова угода про сплату грошового зобов'язання та/або вжиття заходів для усунення та/або недопущення в подальшій діяльності порушень	✗	✓
Встановлення для небанківських фінансових груп підвищених економічних нормативів, лімітів та обмежень	✓	✓
Виключення з ДРФУ або реєстру осіб, які не є ФУ	✓	✓

«Архітектура» майбутнього регулювання у сфері застосування заходів впливу

«Архітектура» майбутнього регулювання у сфері застосування заходів впливу

Розгалужена «архітектура» нового регулювання зумовлена необхідністю запровадження системного ризик-орієнтованого безвиїзного та виїзного нагляду за учасниками ринку небанківських фінансових послуг, а також ефективного захисту законних прав та інтересів споживачів фінансових послуг

Порівняння порядків застосування заходів впливу

Положення Нацкомфінпослуг	vs.	Положення НБУ
Акт про правопорушення	Фіксація порушення	Документ, у якому зафіксовані порушення (довідка, акт, звіт про перевірку тощо)
Комісія як колегіальний орган та директори департаментів (щодо накладення штрафів)	Компетенція	Правління або Комітет як колегіальні органи, Голова, інші посадові особи НБУ (щодо накладення штрафів)
Повідомлення про дату та час розгляду справи про правопорушення	Участь	Обов'язкове запрошення на розгляд питання відповідальним органом
Приймається рішення про застосування заходу впливу або закриття справи	Результат	Приймається рішення про застосування або незастосування заходу впливу
Рішення оприлюднюється на сайті НКФП та надсилається/вручається учаснику	Доведення до відома	Інформація про прийняте рішення на сайті НБУ, рішення надається учаснику
Комісії (неколегіальні рішення) або суду	Оскарження	До суду

Пропорційний підхід до заходів впливу

Визначено **перелік учасників ринку** небанківських фінансових послуг, до яких можуть бути застосовані **конкретні види заходів впливу**

Пропорційний підхід - заходи впливу у вигляді **тимчасової адміністрації та плану відновлення фінансової стабільності** застосовуються тільки до **страховиків та кредитних спілок**

Визначено **обставини**, з урахуванням яких НБУ обирає заходи впливу: **характер, причини порушення, загальний фінансовий стан учасника, наслідки порушення тощо**

НБУ **об'єктивно та неупереджено розглядатиме кожну ситуацію та прийматиме виважене рішення**

Ознаки ризикової діяльності

У разі встановлення ознак **ризикової діяльності** - НБУ матиме право відкликати ліцензію небанківської фінансової установи:

систематичні порушення законодавства у сфері готівкового обігу;

систематичні порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів фінансових послуг та реклами у сфері фінансових послуг;

недостатність доходів та/або надмірність витрат, що створює ризик майбутнього зменшення власного капіталу та порушення встановлених законодавством обов'язкових нормативів;

представлення частки активів неприбутковими активами у розмірі, що не має очевидної економічної доцільності;

використання фінансових інструментів та укладання договорів, що призводить до штучного поліпшення фінансового результату або викривлення звітності;

Додаткові ознаки ризикової діяльності для страховиків

систематичне (два чи більше рази протягом двох календарних років) зниження розміру страхових резервів більше ніж на 10 відсотків;

здійснення операцій з прийнятними активами, що призвели до заміни їх на інші активи ніж прийнятні, що не мають очевидної економічної доцільності (сенсу);

вчинення двох або більше порушень обов'язкових критеріїв і нормативів в межах одного звітного періоду, якщо на початок та на кінець звітного періоду такі нормативи виконуються;

надання позик, включаючи поворотну та безповоротну фінансову допомогу, окрім випадків прямо визначених Законом України “Про страхування”;

укладання договорів перестраховування зі страховиками, які мають неусунуті порушення законодавства, за які застосовано заходи впливу щодо дотримання обов'язкових критеріїв;

Інші додаткові ознаки ризикової діяльності

Для осіб, які не є фінансовими установами

систематичні порушення законодавства у сфері готівкового обігу

використання фінансових інструментів та укладання договорів, що призводить до штучного поліпшення фінансового результату або викривлення звітності

систематичні порушення законодавства у сфері захисту прав споживачів та реклами фінансових послуг

для кредитних спілок

дострокове повернення строкових вкладів, залучених від пов'язаних з кредитною спілкою осіб

здійснення опосередкованого кредитування пов'язаних із кредитною спілкою осіб

для надавачів гарантій

укладання договорів гарантії, якщо на момент укладення таких договорів гарант не виконує/не виконував обов'язкові фінансові нормативи.

Прийняття рішень щодо заходів впливу

НБУ здійснюватиме нагляд на основі **ризик-орієнтованого підходу** та завчасно виявлятиме **ознаки ризикової діяльності**, що загрожують інтересам вкладників та інших кредиторів

Унормовано **зміст рішень** НБУ про застосування заходів впливу, розділена компетенція органів/посадових осіб щодо прийняття цих рішень

Більшість рішень прийматимуться **колегіально Комітетом з питань нагляду**. Керівники структурних підрозділів НБУ матимуть право приймати рішення щодо накладення **штрафів**

Прозорість прийняття рішень

Рішення про застосування заходів впливу доводяться до учасників ринку за допомогою **різних каналів** (нарочно, поштою або email, а також оприлюднення інформації на сайті НБУ)

НБУ дотримується **відкритості та прозорості** під час прийняття рішень та доведення їх до учасників ринку

НБУ обов'язково **запрошує керівника** учасника ринку на розгляд питання щодо застосування заходів впливу

Запрошена особа може приймати участь у засіданні **дистанційно** - за допомогою аудіо - візуального зв'язку

Часові обмеження

Заходи впливу

Вжиття заходів для усунення порушення

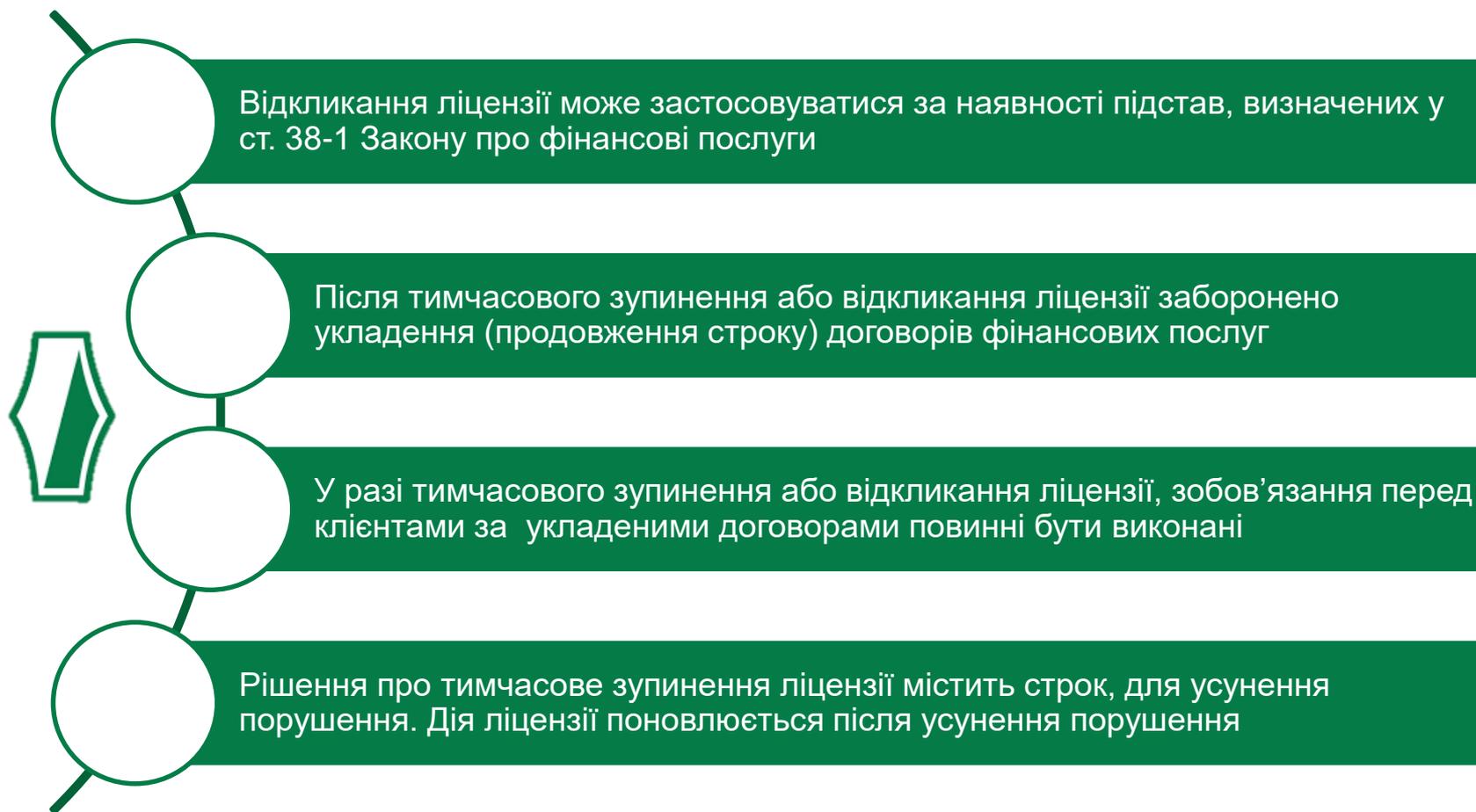
У рішенні НБУ встановлює строк для усунення порушення

Порушник повинен подати НБУ план заходів для усунення порушення

План заходів не вимагається, якщо строк усунення порушення є менший 2-х місяців

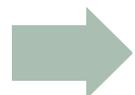
НБУ може продовжити строк усунення порушення за обґрунтованим клопотанням

Тимчасове зупинення або відкликання (анулювання) ліцензії

Призначення тимчасової адміністрації

Рішення приймається за наявності підстав, визначених ст. 46 Закону про фінансові послуги

Визначено ознаки систематичного порушення вимог НБУ, наявність яких є підставою для призначення тимчасової адміністрації

НБУ також планує підготувати окремий нормативно-правовий акт, яким будуть детально унормовані повноваження, завдання та функції тимчасової адміністрації

невиконання небанківською фінансовою установою протягом календарного року двох або більше законних вимог НБУ, визначених пунктами 15, 19 частини першої статті 28 та/або частиною шостою статті 29 Закону про фінансові послуги

Укладення письмової угоди

<p style="text-align: center;">Угода (зразок)</p> <p>М. _____ (число, місяць, рік)</p> <p>Національний банк України (далі – Національний банк) в особі заступника Голови Національного банку _____, (прізвище, ім'я та по батькові заступника Голови Національного банку, який згідно з функціональними обов'язками здійснює загальне керівництво справами Національного банку, що повноваження застосовуючи до повноважень фінансової установи або особи, яка не є фінансовою установою, але має право надати окремі фінансові послуги відповідного згаду вилучу)</p> <p>з однієї сторони, та _____ (повно офіційне найменування фінансової установи або особи, яка не є фінансовою установою, але має право надати окремі фінансові послуги) (далі – Установа) в особі _____ (прізвище, ім'я та по батькові керівника та/або іншої уповноваженої Установою особи) який діє на підставі статуту Установи, з іншої сторони, які разом далі в тексті цієї Угоди визначаються "Сторонами", а кожний окремо також як "Сторона", урахувавши наявність порушень у діяльності Установи, з метою забезпечення фінансової стабільності Установи і захисту інтересів вкладників та інших кредиторів Установи, вжити заходів щодо усунення виявлених порушень законодавства та/або нормативно-правових актів Національного банку, поліпшення фінансового стану Установи/підвищення ефективності функціонування/адекватності системи управління ризиками (тощо), керуючись статтею 40 Закону України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", уклали цю Угоду про таке:</p> <p style="text-align: center;">1. Предмет Угоди</p> <p>1.1. Установа визнає допущені порушення, а саме: _____ (зазначити повний перелік допущених порушень законодавства)</p> <p style="text-align: center;">2. Права та зобов'язання Сторін</p> <p>2.1. Установа зобов'язується вжити необхідних заходів для усунення порушень, які зазначені в пункті 1.1 цієї Угоди, поліпшити фінансовий стан Установи (за потреби), а також вжити заобов'язаних заходів щодо недопущення таких порушень у майбутньому, а саме _____ (зазначити перелік заходів, які здійснюватимуться Установою із метою усунення порушень та усвідомити, зазначених у пункті 1.1 цієї Угоди із зазначенням конкретних термінів виконання або повстання на інші заходи, що є додатком до цієї Угоди)</p>	<p style="text-align: center;">3. Термін дії Угоди</p> <p>3.1. Ця Угода входить чинності з дати підписання її уповноваженими представниками Сторін та діє до _____ (вказуючи) (число, місяць, рік)</p> <p style="text-align: center;">4. Дострокове припинення Угоди</p> <p>4.1. Угода достроково припиняє дію: 5.1.1. У разі прийняття Національним банком рішення про дострокове припинення цієї Угоди в разі невиконання Установою прийнятих на себе зобов'язань та застосування до Установи інших заходів вилучу. 5.1.2. За рішенням Національного банку в разі дострокового усунення Установою порушень у своїй діяльності.</p> <p style="text-align: center;">6. Інші умови</p> <p>6.1. Зміни до цієї Угоди, включно з додатками до неї, вносяться та вносяться згодою Сторін шляхом укладення письмової угоди про зміни, яка укладається в такому самому порядку, що і ця Угода.</p> <p>6.2. Підставою для внесення змін до цієї Угоди є: 6.2.1. Унесення змін до нормативно-правових актів Національного банку, що регулюють питання виконання цієї Угоди; 6.2.2. Поява нових факторів, які впливають на строк і порядок виконання Установою умов на себе відповідно до цієї Угоди зобов'язань.</p> <p>6.3. Протоколи строку дії цієї Угоди Сторони можуть визначити іншої форми зміни, що подаються до Національного банку, які оформляються додатками до цієї Угоди.</p> <p style="text-align: center;">7. Припинення положення</p> <p>7.1. Угода укладена у двох примірниках, перший з яких зберігається в Національному банку, а другий – в Установі. Обидва примірники цієї Угоди мають однакову юридичну силу.</p> <p style="text-align: center;">8. Додатки до Угоди</p> <p>8.1. Ненд'якливо частиною цієї Угоди є додатки: _____ (зазначити перелік додатків (за наявності))</p> <p style="text-align: center;">9. Повний адрес та банківські реквізити Сторін</p>
---	--

Укладення письмової угоди здійснюється за ініціативи небанківської фінансової установи, або особи, яка не є фінансовою установою, що вчинила порушення.

Ініціювання здійснюється шляхом подання до НБУ листа про наміри та проекту письмової угоди.

Зразок письмової угоди планується навести у Регламенті про застосування заходів впливу.

Укладення письмової угоди

Ініціювання здійснюється шляхом подання до НБУ листа про наміри та проекту письмової угоди

Встановлено обов'язкові умови письмової угоди.

визнання допущеного порушення;

подання до НБУ плану заходів;

сплата грошового зобов'язання в розмірі 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

порядок контролю за виконанням установою, зобов'язань та надання інформації для такого контролю

За наявності зауважень до поданого проекту письмової угоди Національний банк надсилає лист з обґрунтованими зауваженнями

Відмінності заходів впливу у вигляді укладення письмової угоди та затвердження плану відновлення фінансової стабільності

Письмова угода

План відновлення фінансової стабільності

будь-які порушення

особа, яка не є фінансовою установою

небанківська фінансова установа

формування резервного капіталу та інших обов'язкових резервів

обов'язкові критерії і нормативи

вимоги щодо мінімального розміру капіталу

небанківська фінансова установа

Зауваження та пропозиції

Публічне обговорення триває до **19 жовтня 2020 року**

Пропозиції та зауваження необхідно направляти на адресу електронної пошти: **NBFI.regulations@bank.gov.ua**

За результатами опрацювання пропозицій та зауважень перед затвердженням фінальної версії Положення Національний банк передбачає провести повторну зустріч з учасниками ринку

Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)